

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pribinova 2, 812 72 Bratislava

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Akčný plán
Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti
na Slovensku
na roky 2016 - 2018

(návrh z 24.11.2015)

Bratislava 2015

Obsah

ÚVOD	3
Vyhodnotenie plnenia úloh Akčného plánu 2012 - 2013	4
Princípy, ciele a priority akčného plánu na roky 2016 - 2018.....	6
1. Účasť MNO na plnení úloh verejnej správy a zadefinovanie oblastí spolupráce	8
Dotačné programy rezortov	8
Financovanie MNO	8
Princíp partnerstva na národnej, regionálnej a miestnej úrovni	9
2. Podpora aktívnych občanov a MNO a otvorené vládnutie.....	11
Legislatíva MNO	11
Otvorený informačný systém MNO	11
Dobrovoľníctvo	12
Obhajoba verejného záujmu a stráženie demokracie	13
3. Podpora verejnej diskusie o závažných otázkach spoločnosti	14
Výskum neziskového sektora a občianskej spoločnosti	14
Program podpory verejnej diskusie	15
4. Spätná kontrola a pokračovanie	16
Hodnotenie plnenia úloh Akčného plánu 2016 – 2018	16
Vypracovanie Akčného plánu na roky 2019 – 2020	16

ÚVOD

Prioritou Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ďalej len úrad splnomocnenca ROS) je najmä podporovať a realizovať aktivity, smerujúce k rozvoju občianskej spoločnosti, k podpore mimovládnych neziskových organizácií (ďalej len MNO) a aktívnych občanov, k podpore otvoreného vládnutia, k posilneniu dôvery a spolupráce medzi verejnou správou, MNO a aktívnymi občanmi, k zvyšovaniu participácie občanov a MNO na vzniku, tvorbe a prijímaní verejných politík a k zvyšovaniu transparentnosti a efektivity využívania verejných zdrojov.

Úrad splnomocnenca ROS sa pri svojej práci opiera o niekoľko nosných dokumentov, mapujúcich stav občianskej spoločnosti na Slovensku a definujúcich trendy ďalšieho vývoja:

- Štúdiá súčasného stavu občianskej spoločnosti na Slovensku (2011)¹,
- Štúdiá trendov vývoja občianskej spoločnosti na Slovensku (2011)²,

ako aj ďalších relevantných analytických, strategických, koncepčných a iných dokumentov.

Na základe uvedeného bola vypracovaná **Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku - strategické zámery rozvoja občianskej spoločnosti do roku 2020**³ (ďalej len Koncepcia ROS). Tento strategický dokument spolu s prvým **Akčným plánom na roky 2012 – 2013** (ďalej len akčný plán 2012 – 2013) prijala vláda Slovenskej republiky na zasadnutí 22. februára 2012 uznesením č. 68⁴.

Predkladaný druhý **Akčný plán na roky 2016 – 2018** (ďalej len akčný plán 2016 – 2018) nadväzuje na splnené úlohy z predchádzajúceho akčného plánu a vytvára priestor pre napĺňanie ďalších cieľov z Koncepcie ROS.

Je potrebné uviesť, že roky 2014 – 2015 neboli kryté vlastným akčným plánom, čo bolo spôsobené neobsadením postu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti od novembra 2013 do novembra 2014 (kedy bol vymenovaný nový splnomocnenec). V tomto období však boli plnené úlohy, ktoré boli dlhodobu navrhované v akčnom pláne 2012 – 2013 a ktorých plnenie si vyžadovalo dlhšie časové obdobie.

Agenda rozvoja občianskej spoločnosti a otvoreného vládnutia je súčasťou aj druhého nosného koncepčného dokumentu úradu splnomocnenca ROS, a to **Iniciatívy pre otvorené vládnutie**⁵, ktorého je úrad splnomocnenca ROS na Slovensku nositeľom.

¹ Dostupná na stránke http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/na_stiahnutie/publikacie/Studia-sucasneho-stavu-OS.pdf.

² Dostupná na stránke http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/na_stiahnutie/publikacie/Studia-trendov-vyvoja-OS.pdf.

³ Dostupná na stránke http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/koncepcia_rozvoja_os/Koncepcia-rozvoja-OS_2020.pdf

⁴ Dostupné na stránke http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-12376?prefixFile=u_.

⁵ Viac informácií na stránke http://www.minv.sk/?ros_ogp.

Vyhodnotenie plnenia úloh Akčného plánu 2012 - 2013

Vo svojej komplexnosti Akčný plán 2012 – 2013 sledoval dlhodobé zámery Koncepcie ROS. Plnenie jednotlivých úloh naštartovalo dlhodobý proces posilňovania medzisektorovej komunikácie, spolupráce a kvalitatívnych zmien vo vzťahu verejnej správy a občianskej spoločnosti. Z tohto dôvodu treba chápať úlohy komplementárne aj pri hodnotení. Okrem konkrétnych výstupov bolo všeobecným cieľom dať základ štandardu komunikácie medzi verejnou správou a neziskovým sektorom, čo si vyžaduje dlhšie časové obdobie.

Plnenie jednotlivých úloh prebiehalo vo vzájomnej spolupráci zodpovedných subjektov (splnomocnenca vlády ROS, predstaviteľov jednotlivých rezortov a ďalších) a zástupcov MNO, ako aj širokej verejnosti. **Participatívny prístup** je základom práce úradu splnomocnenca ROS a slúži ako príklad symbiózy budovania dôvery a efektívneho využívania odborného potenciálu predstaviteľov občianskej spoločnosti pri plnení úloh verejnej správy.

Uznesenie vlády SR č. 68/2012 k akčnému plánu 2012 – 2013 ukladalo zodpovedným subjektom spolu 24 úloh (označené ako C.1. až C.24.). K 31. decembru 2012 a 31. decembru 2013 boli vypracované hodnotiace správy realizácie úloh (C.3.)⁶. Všetky témy a vypracované materiály, súvisiace s plnením úloh akčného plánu 2012 – 2013, boli prerokované na zasadnutiach **Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie** (ďalej len Rada vlády MNO) a k väčšine z nich boli prijaté aj uznesenia⁷.

Prvou témou bolo **budovanie vzájomnej spolupráce** zástupcov občianskej spoločnosti, MNO a štátnej správy (ministerstvá) na základe vypracovaných a prijatých Deklarácií o spolupráci⁸ (C.1.), ktoré dali základ budúcim vzťahom aj na základe predpokladaného Memoranda o porozumení (C.2.). Keďže ide o dlhodobý proces budovania dôvery medzi jednotlivými aktérmi, pre tento princíp je potrebné dlhodobo a systematicky vytvárať podmienky. Na to nadväzovala úloha spojená s **posilnením participácie** všetkých zainteresovaných na tvorbe verejných politík (C.5.).

Transparentnosť, efektivita a dopady fungovania **dotáčnych programov rezortov**, v ktorých sú oprávnenými žiadateľmi MNO (C.4.), boli zo strany MNO vyhodnotené ako nedostatočné.

Dôležitým systémovým krokom bolo zabezpečenie **princípu partnerstva účasťou MNO pri príprave operačných programov európskych štrukturálnych a investičných fondov** (ďalej len EŠIF) na nové programové obdobie 2014 – 2020 (úloha C.7., C.11.). Téma kontinuálne pokračuje aj v ďalšom období pri monitoringu EŠIF prostredníctvom účasti zástupcov MNO v monitorovacích výboroch pri jednotlivých operačných programoch EŠIF. V celom tomto procese zohrala významnú úlohu **Komora mimovládnych neziskových**

⁶ Plné znenie hodnotiacich správ nájdete na stránkach http://www.minv.sk/?ros_ros_vyhodnotenia

⁷ Dostupné na stránke http://www.minv.sk/?ros_rvmno_rokovania.

⁸ Dostupné na stránke http://www.minv.sk/?ros_ros_deklaracie.

organizácií pri Rade vlády MNO ako reprezentatívny orgán tretieho sektora na Slovensku. Otázkou ešte zostáva spustenie mechanizmu **globálnych grantov** (C.12.), ktorý je zadefinovaný v Systéme riadenia EŠIF⁹ na programové obdobie 2014 - 2020. Tento mechanizmus by umožnil využiť kapacity a dlhodobé skúsenosti MNO pri spravovaní globálnych grantov (Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus) ako sprostredkovateľských orgánov, a tým aj väčšiu flexibilitu pri implementácii EŠIF v prospech lepšieho využitia EŠIF a podpory väčšieho množstva MNO ako prijímateľov.

Veľkou kapitolou bolo sledovanie stavu **legislatívy**, úzko súvisiacej s podmienkami rozvoja občianskej spoločnosti a fungovaním MNO (C.8. a C.14.). Bola prijatá novela zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (C.6.) s ambíciou pripraviť úplne nový zákon. Nástupom nového splnomocnenca vlády ROS sa veľkou témou stala aj potreba skvalitnenia fungovania registrov a evidencií MNO v podobe nového zákona o registri MNO (C.17.).

Úlohy zamerané na udržanie a vytváranie **mechanizmov financovania MNO** nemali za cieľ budovať závislosť MNO na verejných zdrojoch, ale vytvárať stabilné možnosti pre ich viaczdrojové financovanie. Pokračovania mechanizmu daňovej asignácie fyzických a právnických osôb (C.10.) bolo zabezpečené podpísaním Memoranda Ministerstva financií a mimovládnych organizácií zo dňa 5. mája 2015¹⁰. V rámci podpory partnerov štátu – platforiem a strešných organizácií MNO (C.16.) bol navrhnutý program¹¹, na ktorého realizáciu bude potrebné hľadať formy financovania. Takisto vznikla analýza¹², poukazujúca na potreby systémovosti a kontinuity spolupráce verejnej správy s MNO a foriem jej financovania (C.19.). Navrhnutý bol tiež finančný mechanizmus podporujúci občiansku advokáciu a watchdogové organizácie¹³ (C.22.). Pokračovanie nájde úloha sledovania financovania z verejných zdrojov a transparentnosti využívania verejných zdrojov (C.20.), ktorá bola vyhodnotená v úlohe C.4. a ďalej bude plne realizovaná spustením aplikácie Modul dotačných schém. Otvorené ostáva hľadanie nových foriem financovania MNO a ich uvedenie do praxe (C.9.).

Pracovné skupiny tiež pripravili kvalitné programy na témy podpory dobrovoľníctva (C.15.), a na podporu výskumu neziskového sektora¹⁴ (C.21.) a podporu verejnej diskusie¹⁵ a

⁹ Dostupné na stránke http://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/53_system-riadenia-esif-verzia-10.pdf, kap. 3.4.6.

¹⁰ Dostupné na stránke http://itretisektor.sk/TS_Slovensko_ma_lepsi_a_transparentnejši_model_asignacie.

¹¹ Dostupné na stránke

http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rada_vlady_pre_mno/rokovania/2013/4_rokovanie/68c16_charakteristika-poskytovania-podpory-pre-platformy_schvalene.pdf

¹² Dostupné na stránke

http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rada_vlady_pre_mno/rokovania/2013/5_rokovanie/68c19_vyhodnotenie-mechanizmov-spoluprace.pdf.

¹³ Dostupné na stránke

http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rada_vlady_pre_mno/rokovania/2013/4_rokovanie/68c22_navrh-mechanizmu-podpory-watchdogov_schvalene.pdf

¹⁴ Dostupné na stránke

http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rada_vlady_pre_mno/rokovania/2013/4_rokovanie/68c21_program_vyskum-neziskoveho-sektora.pdf.

sociálnych kampaní (C.23.), ktorých implementácia však závisí na alokovaní finančných zdrojov. Témou na riešenie zostáva systematické mapovanie významných tém a iniciatív občianskej spoločnosti vo verejnoprávnych médiách (C.18.).

Jedinou nerealizovanou úlohou celého Akčného plánu 2012 – 2013 bola úloha týkajúca sa analýzy kompetencií územnej samospráva (C.13., zrušená uznesením vlády SR č. 682/2012).

Očakávania spojené s plnením úloh v rokoch 2012 – 2013 neboli stopercentne naplnené. Plnenie úloh však nesporne prispelo k rozvoju občianskej spoločnosti, k posilneniu princípov partnerstva a participácie, povzbudilo orgány verejnej správy a zástupcov občianskej spoločnosti k vzájomnej komunikácii a spolupráci a je dobrým základom pre postupné napĺňanie cieľov Koncepcie ROS, ako aj definovanie a následne realizovanie nových cieľov rozvoja občianskej spoločnosti v Slovenskej republike.

Princípy, ciele a priority akčného plánu na roky 2016 - 2018

V návrhu nového akčného plánu 2016 - 2018 majú byť navrhované a nadväzujúce úlohy zrealizované v spolupráci s príslušnými aktérmi. Fakt, že plnenie úloh neprebiehala vždy želaným spôsobom, ako aj odlišnosť prístupov a očakávaní zainteresovaných aktérov, sú podnetmi pre ďalšie implementačné obdobie. Úlohy navrhnuté v Akčnom pláne 2016 – 2018 vo veľkej miere stavajú na zisteniach vyplývajúcich z praxe, resp. pokračujú v bode, v ktorom boli predchádzajúce úlohy ukončené. Kritické pripomienky MNO zohľadnené pri vyhodnotení plnenia Uznesenia vlády SR č. 68/2012 a formulovaní ďalších úloh majú za cieľ hľadať riešenia a rozvíjať občiansku spoločnosť v spolupráci medzi verejnou správou a neziskovým sektorom. Ambíciou návrhu úloh pre predstaviteľov verejnej správy je vytvárať priestor pre konštruktívnu diskusiu a prípadne navrhovať riešenia pre rozvoj občianskej spoločnosti. Z pohľadu dlhodobej stratégie Koncepcie ROS naštartovali roky 2012 – 2013 proces, v ktorého duchu bude ďalší akčný plán pokračovať.

Základnými charakteristikami a princípmi procesu tvorby Akčného plánu 2016 – 2018 sú:

- strategickosť - akčný plán má ambíciu naplňovať dlhodobé zámery Koncepcie ROS,
- kontinuita - nadväzuje na plnenie úloh z Uznesenia vlády SR č. 68/2012,
- participatívnosť – akčný plán je tvorený spoluúčasťou širokého spektra ľudí a organizácií a verejnými diskusiami (zverejnenie na webovej stránke Úradu splnomocnenca ROS),
- odbornosť – akčný plán je vytvorený za účasti expertov z neziskového sektora pracovnou skupinou Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie (ďalej len Rada vlády MNO),

¹⁵ Dostupné na stránke

http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rada_vlady_pre_mno/rokovania/2013/4_rokovanie/68c23_program-podpory-verejnej-diskusie.pdf.

- transparentnosť – pri tvorbe akčného plánu boli zohľadnené pripomienky z neziskového sektora počas stretnutí v regiónoch a základné informácie vždy zverejňované na web stránke Úradu splnomocnenca ROS.

Ambíciou akčného plánu je dodržať tieto princípy aj pri realizácii jednotlivých úloh. To znamená, že princípy procesu tvorby akčného plánu budú zároveň aj princípmi jeho realizácie. Hlavným zámerom Akčného plánu 2016 – 2018 je posilnenie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku, posilnenie princípov otvoreného vládnutia, dobre spravovanej spoločnosti a udržateľného rozvoja.

Na dosiahnutie tohto zámeru sú v akčnom pláne určené štyri oblasti:

- účasť MNO na plnení úloh verejnej správy a zadefinovanie spolupráce,
- podpora aktívnych občanov a otvorené vládnutie,
- podpora verejnej diskusie o závažných otázkach spoločnosti,
- spätná kontrola a pokračovanie.

Pre splnenie zámerov akčného plánu 2016 - 2018 sú vybrané nasledujúce priority:

- nastavenie nových procesných pravidiel dotačných programov pre MNO,
- podpora individuálneho darčovstva a viaczdrojového financovania MNO,
- zadefinovanie všeobecne prospešných aktivít,
- podpora MNO a odborníkov v oblasti monitorovania EŠIF,
- rozvoj participatívnej demokracie a spolupráce medzi verejnou správou a občianskou spoločnosťou,
- mapovanie potrieb občanov a MNO v oblasti legislatívy týkajúcej sa občianskej spoločnosti,
- zjednodušenie administratívnej náročnosti pre MNO v procese pridelovania verejných zdrojov,
- výchova a vzdelávanie k dobrovoľníctvu,
- nezávislá finančná podpora z verejných zdrojov pre MNO a aktivity pôsobiace v oblasti dohľadu nad výkonom verejnej moci (watchdogové organizácie a aktivity) a aktívnej ochrany ľudských práv (občianska advokácia),
- výskum v oblasti sociálneho a ekonomického prínosu neziskového sektora a vývojových trendov občianskej spoločnosti na Slovensku,
- medializácia významných tém a iniciatív občianskej spoločnosti,
- príprava budúceho akčného plánu na roky 2019 – 2020.

Zoradenie jednotlivých kapitol v akčnom pláne 2016 - 2018 zodpovedá zoradeniu kapitol v Koncepcii ROS. Prvá kapitola hovorí o účasti MNO na plnení úloh verejnej správy a zadefinovaní oblastí spolupráce. Obsahom druhej kapitoly je podpora aktívnych občanov a otvorené vládnutie. Tretia kapitola je zameraná na podporu verejnej diskusie o závažných otázkach spoločnosti a štvrtá kapitola sa venuje implementácii a kontrole realizácie opatrení koncepcie.

1. Účast' MNO na plnení úloh verejnej správy a zadefinovanie oblastí spolupráce

Dotačné programy rezortov

Pri doterajšom mapovaní a hodnotení transparentnosti, efektivity a dopadov fungovania dotačných programov rezortov bola jednoznačne identifikovaná potreba nastavenia nových, funkčných procesných pravidiel v dotačných programoch. Ako najpálčivejšia sa ukázala potreba zjednotenia princípov poskytovania dotácií jednotlivými rezortmi, vrátane pravidelného hodnotenia transparentnosti, efektivity a dopadov týchto dotácií. Tieto návrhy si vyžadujú prijatie legislatívnych zmien, ktoré sa dotknú procesných pravidiel poskytovania dotácií zo štátneho rozpočtu.

Úloha č. 1:

Pripraviť odporúčania na legislatívne zmeny dotýkajúce sa jednotných procesných pravidiel poskytovania dotácií zo štátneho rozpočtu a predložiť ich na rokovanie vlády SR.

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom financií

Termín: 31. december 2016

Financovanie MNO

MNO pre svoju činnosť získavajú financie aj z verejných zdrojov. Je žiaduce, aby bola možnosť financovania MNO rozšírená o nové formy financovania, ako je rozvoj individuálneho darčovstva a financovanie zo súkromných zdrojov, ktoré majú viesť k posilneniu filantropie, ako významného prvku rozvoja občianskej spoločnosti. Táto snaha by priniesla aj znížený tlak na čerpanie verejných financií a podporu viaczdrojového financovania MNO. Aktuálna legislatíva však nemotivuje darcov poskytovať vlastné, súkromné zdroje v prospech neziskového sektora. Je preto potrebné analyzovať legislatívne možnosti na podporu individuálneho darčovstva a na prípadné zavedenie nových foriem financovania všeobecne prospešných aktivít zo súkromných zdrojov.

Úloha č. 2:

Vypracovať analýzu možností individuálneho darčovstva a financovania zo súkromných zdrojov, resp. zavedenia nových foriem financovania MNO.

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom financií

Termín: 31. marec 2017

Výsledkom vyššie definovanej analýzy bude súbor odporúčaní, ktoré bude potrebné uplatniť v praxi. Bude potrebné prijať aj adekvátne legislatívne zmeny, ktorých zmyslom bude

posilnenie vzniku nových foriem financovania MNO ako súčasť rozvoja filantropie na Slovensku.

Úloha č. 3:

Pripraviť návrhy legislatívy na podporu individuálneho darcovstva a financovania zo súkromných zdrojov, resp. zavedenia nových foriem financovania MNO a predložiť ich na rokovanie vlády SR.

Zodpovední: podpredseda vlády a minister financií v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2017

Na Slovensku chýba definícia všeobecne prospešných aktivít MNO. Čiastkovo a nepriamo sú síce všeobecne prospešné účely definované vo viacerých zákonoch (o nadáciách, o neinvestičných fondoch, o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby, o verejných zbierkach, o dani z príjmov – asignácia zaplatenej dane,...), tieto však vznikali v rôznych obdobiach a v nich uvedený výpočet všeobecne prospešných aktivít nie je konzistentný a neumožňuje tak ani ich ďalšie spracovávanie. V prípade zadefinovania všeobecne prospešných aktivít bude možné naviazať priame a nepriame financovanie od štátu (dotácie, asignácia, oslobodenie od daní, ...) práve v prospech týchto aktivít, čím sa zefektívni a sprehľadní tok verejných financií v prospech MNO.

Úloha č. 4:

Definovať klasifikáciu všeobecne prospešných aktivít a účelov MNO s dopadom na prípadnú zmenu legislatívy a ich financovanie z verejných a súkromných zdrojov.

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra; podpredsedom vlády a ministrom financií; predsedníčkou Štatistického úradu

Termín: 31. december 2016

Princíp partnerstva na národnej, regionálnej a miestnej úrovni

Znižovanie priestoru na možnú korupciu a naopak zvyšovanie transparentnosti sú dôležitými aspektmi pri efektívnom čerpaní a využívaní EŠIF v novom programovacom období 2014 - 2020. MNO a ďalší odborníci môžu výraznou mierou napomôcť plneniu týchto požiadaviek rôznymi formami – účasťou v monitorovacích výboroch a pracovných komisiách pri operačných programoch, spoluprácou s jednotlivými riadiacimi orgánmi a Centrálnym koordinačným orgánom, podporov projektov protikorupčných opatrení, realizovaných MNO, monitoringom implementácie projektov EŠIF, dohľadom nad procesom odborného hodnotenia a schvaľovania projektov, vypracovávaním rôznych hodnotení, analýz, štúdií a expertných posudkov, rôznymi formami vzdelávania a ďalšími aktivitami.

Úloha č. 5:

Vytvoriť nástroj na systematickú podporu efektívneho partnerstva subjektov občianskej spoločnosti pri monitorovaní, implementácii a hodnotení Partnerskej dohody a operačných programov európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 - 2020.

Zodpovední: vedúci Úradu vlády SR v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2016

Súčasťou dobre spravovanej spoločnosti sú aj fungujúce mechanizmy participácie verejnosti na správe vecí verejných. Táto prierezová téma sa odráža jednak v Konceptii ROS, jednak v Iniciatíve pre otvorené vládnutie. Doteraz boli realizované rôzne úlohy v oblasti participatívnej tvorby verejných politík, ktoré vyústili do vypracovania materiálu Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík¹⁶. Predmetný materiál vzala vláda SR na vedomie na svojom zasadnutí 17. decembra 2014 uznesením č. 645/2014¹⁷. Jednou z priorít je preto podpora aktivít, ktoré zvyšujú participáciu občanov a ich vplyv na tvorbu verejných politík.

Úloha č. 6:

Realizovať aktivity podporujúce rozvoj participatívnej demokracie a spolupráce medzi verejnou správou a občianskou spoločnosťou v rôznych témach na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. október 2018

¹⁶ Dostupné na stránke

http://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/aktuality/participacia/2014/05/Pravidla-zapajania-verejnosti_verejne-politiky.pdf.

¹⁷ Dostupné na stránke <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-14552?prefixFile=u>.

2. Podpora aktívnych občanov a MNO a otvorené vládnutie

Legislatíva MNO

Úrad splnomocnenca ROS participatívnym spôsobom v spolupráci s MV SR pripravuje návrh zákona o registri MNO, ktorý bude predložený na širokú verejnú diskusiu.

Úloha č. 7:

Participatívnym spôsobom vypracovať návrh zákona o registri MNO a predložiť ho na rokovanie vlády SR.

Zodpovední: podpredseda vlády a minister vnútra v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2016

Potreby občanov a MNO sa neustále vyvíjajú, preto je aj naďalej potrebné mapovať potreby legislatívnych úprav, smerujúcich ku skvalitneniu legislatívneho prostredia MNO. Kvalitné legislatívne prostredie umožňuje rozvoj slobodnej a nezávislej občianskej spoločnosti.

Úloha č. 8:

Mapovať potreby občanov a MNO v oblasti legislatívy týkajúcej sa občianskej spoločnosti s dôrazom na financovanie ich činnosti.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. október 2018

Otvorený informačný systém MNO

Úrad splnomocnenca ROS v rokoch 2014 – 2015 realizoval národný projekt *Zvyšovanie transparentnosti neziskového sektora a kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami cez mechanizmus akreditácie mimovládnych neziskových organizácií*¹⁸. Výstupom projektu je návrh modelu otvoreného informačného systému MNO (ďalej len OIS MNO) ako nástroja na zvyšovanie transparentnosti a efektívnosti procesu pridelovania verejných zdrojov (štátne dotácie, EŠIF, asignácia podielu zaplatenej dane,..) v prospech neziskového sektora a súčasne nástroja na skvalitnenie hodnotiaceho procesu žiadostí o verejné zdroje z radov MNO.

Úloha č. 9:

Zabezpečiť podmienky na vytvorenie otvoreného informačného systému MNO.

Zodpovední: podpredseda vlády SR a minister vnútra v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2016

¹⁸ Dostupné na stránke http://www.minv.sk/?ros_anno.

Podmienkou pre úspešné využívanie OIS MNO je zabezpečenie legislatívnej podpory jeho fungovanie na dvoch základných úrovniach. Prvou podmienkou je prístup k požadovaným dátam do OIS MNO, ktorými disponujú rôzne inštitúcie verejnej správy. Druhou podmienkou je oprávnenie využívať informácie z OIS MNO na úkony, spojené s manažovaním verejných zdrojov smerom k MNO.

Úloha č. 10:

Pripraviť návrh znenia legislatívnych úprav potrebných na zabezpečenie poskytovania údajov z jednotlivých registrov do otvoreného informačného systému MNO a predložiť ho na rokovanie vlády SR.

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s ministrami, vedúcim Úradu vlády a predsedníčkou Štatistického úradu

Termín: 31. december 2016

Úloha č. 11:

Pripraviť návrh znenia legislatívnych úprav potrebných na zavedenie otvoreného informačného systému MNO do procesu hodnotenia žiadateľov o verejné zdroje a predložiť ho na rokovanie vlády SR.

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s ministrami a vedúcim Úradu vlády

Termín: 31. december 2016

Dobrovoľníctvo

Jednou z prioritných tém Akčného plánu 2012 – 2013 bola podpora dobrovoľníctva. Okrem iného bol vypracovaný návrh systematickej podpory výchovy a vzdelávania detí a mládeže k dobrovoľníckej činnosti, ktorého implementáciou bude vytvorenie pozitívneho vplyvu na ich osobnostný a sociálny rozvoj. Prostredníctvom vzdelávania k dobrovoľníckej činnosti budú deti a mladí ľudia vedení k aktívnej participácii, proaktívnemu prístupu k riešeniu problémov spoločnosti, inkluzívnemu správaniu a prosociálnym postojom a hodnotám. Na dosiahnutie tohto cieľa je vhodné začleniť dobrovoľníctvo, dobrovoľnícke služby detí a mládeže a vzdelávanie pedagógov v oblasti dobrovoľníctva do štátnych vzdelávacích programov základných a stredných škôl.

Úloha č. 12:

Pripraviť koncepciu výchovy a vzdelávania detí a mládeže k dobrovoľníctvu.

Zodpovední: minister školstva, vedy, výskumu a športu v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2017

Úloha č. 13:

Zaviest' koncepciu výchovy a vzdelávania detí a mládeže k dobrovoľníctvu do praxe.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu

Termín: 01. september 2018

Obhajoba verejného záujmu a stráženie demokracie

Nezávislý finančný mechanizmus z verejných zdrojov na podporu MNO a aktivít zameraných na obhajobu verejného záujmu (občianska advokácia) a stráženie demokracie (watchdogové organizácie a aktivity) a ktoré poskytnú spätnú väzbu verejnej správe a plnia kontrolnú funkciu, je žiadúci. Takéto organizácie a aktivity občianskej spoločnosti môžu prispievať najmä k tvorbe efektívnejších verejných politík, k lepšiemu hospodáreniu štátu, zníženiu korupcie, k väčšej transparentnosti najmä pri nakladaní s verejnými finančnými prostriedkami, k lepšej ochrane základných ľudských práv a slobôd, vymožitelnosti práva a prístupu k spravodlivosti. Môžu pokrývať a reflektovať aj aktuálne problémy spoločnosti (chudoba a sociálna exklúzia, marginalizované skupiny obyvateľstva, imigrácia, utečenci, pomoc seniorom, novodobí otroci, týrané osoby vrátane detí a pod.). Je preto dôležité zamerať sa na vytvorenie takých stabilných podmienok pre tieto MNO a aktivity, vrátane inštitucionálneho zabezpečenia, ktoré pomôžu zabezpečiť rovnoprávne postavenie poskytovateľov všeobecne prospešných služieb a činností vo verejnom záujme, resp. doplnia takéto služby a činnosti tak, aby ich mohli poskytovať efektívne.

Úloha č. 14:

Vytvoriť systémový nezávislý finančný mechanizmus z verejných zdrojov na podporu MNO a aktivít zameraných na verejný dohľad voči výkonu verejnej moci (watchdogové organizácie) a MNO a aktivít pôsobiacich v oblasti aktívnej ochrany ľudských práv (občianska advokácia).

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra a podpredsedom vlády a ministrom financií;

Termín: 31. december 2017

3. Podpora verejnej diskusie o závažných otázkach spoločnosti

Výskum neziskového sektora a občianskej spoločnosti

Sledovaniu stavu neziskového sektora sa venovala úloha C.21. Uznesenia vlády SR č. 68/2012. Pracovná skupina vypracovala k tejto úlohe materiál *Výskum zameraný na poznávanie neziskového sektora*¹⁹, ktorý bol schválený Radou vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie uznesením č. 23 z 27. 5. 2013²⁰. Výskum neziskového sektora pomôže vytvoriť celistvejší obraz o stave a kapacitách neziskového sektora, čím prispeje k zvýšeniu jeho kredibility ako sociálneho aktéra a zlepší jeho vnímanie verejnosťou. Ďalšou z oblastí výskumu sú služby a inovácie poskytované a tvorené neziskovým sektorom. Práve neziskový sektor vďaka svojmu každodennému a bezprostrednému kontaktu s cieľovými skupinami flexibilnejšie reaguje pri hľadaní novátorských prístupov zameraných na riešenie ekonomických a sociálnych problémov.

Úloha č. 15:

Zabezpečiť financovanie a realizáciu výskumu v oblasti sociálneho a ekonomického prínosu neziskového sektora.

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra, podpredsedom vlády a ministrom financií SR a predsedníčkou Štatistického úradu

Termín: 31. október 2018

Občianska spoločnosť predstavuje priestor pre spontánne a organizované aktivity občanov, pričom posilňuje ich vzťahy a vzájomnú dôveru. Zrelšia občianska spoločnosť dokáže lepšie stimulovať nie len ekonomický rozvoj, ale aj celkovú občiansku a politickú kultúru, čo má prirodzený pozitívny dopad na spolužitie občanov a kvalitu ich života. Ak chceme status občianskej spoločnosti podporiť, musíme poznať jeho východiskový stav a tendenciu jeho smerovania. Meranie parametrov základných princípov a hodnôt občianskej spoločnosti je nevyhnutným predpokladom pre vyhodnocovanie, odporúčanie a nastavovanie verejných politík v prospech celkového rozvoja slovenskej spoločnosti.

Úloha č. 16:

Zabezpečiť financovanie a realizáciu výskumu stavu a vývojových trendov občianskej spoločnosti na Slovensku a posilňovania jej základných hodnôt a princípov.

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra, podpredsedom vlády a ministrom financií SR a predsedníčkou Štatistického úradu

Termín: 31. október 2018

¹⁹ Dostupné na stránke http://tretisektor.gov.sk/data/files/3775_68c21-program_vyskum-neziskoveho-sektora.pdf

²⁰ Dostupné na stránke http://tretisektor.gov.sk/data/files/3763_rvmno_27052013_uznesenie-c23-vyskum-zamerany-na-poznavanie-neziskoveho-sektora.pdf

Program podpory verejnej diskusie

Jedným z dlhodobých cieľov podpory verejnej diskusie je okrem mapovania významných tém a iniciatív občianskej spoločnosti aj zvýšenie povedomia verejnosti o občianskej spoločnosti, aktivitách úradu splnomocnenca ROS a o existujúcich možnostiach participácie občanov na príprave verejných politík. Bez aktívnej spoluúčasti verejnosti sa jednotlivé verejné politiky oveľa ťažšie realizujú, a preto je informovanosť širokej verejnosti významným predpokladom aj pre úspešné zapájanie a spoluúčasť neziskových organizácií na riešení aktuálnych problémov spoločnosti.

Úloha č. 17:

Vytvoriť spoluprácu v mediálnom priestore za účelom pravidelného mediálneho prezentovania významných tém a iniciatív občianskej spoločnosti.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. október 2018

4. Spätná kontrola a pokračovanie

Hodnotenie plnenia úloh Akčného plánu 2016 – 2018

Záverečnými úlohami Akčného plánu 2016 – 2018 bude vyhodnotenie jeho plnenia a nadefinovanie plánu na ďalšie obdobie. Hodnotiaci proces bude prebiehať na participatívnom princípe so zapojením všetkých zainteresovaných aktérov, jednak jednotlivých rezortov a iných verejných inštitúcií, jednak členov Rady vlády MNO, predstaviteľov MNO ako aj širokej verejnosti. Na základe takto získaných informácií úrad splnomocnenca ROS vypracuje záverečné hodnotenie plnenia úloh Akčného plánu 2016 - 2018.

Úloha č. 18:

Vypracovať záverečné hodnotenie Akčného plánu 2016 – 2018.

Zodpovední: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra, podpredsedom vlády a ministrom financií, ministrom školstva, vedy, výskumu a športu, predsedom Úradu vlády, predsedníčkou Štatistického úradu

Termín: 31. december 2018

Vypracovanie Akčného plánu na roky 2019 – 2020

V nadväznosti a na základe vyhodnotenia plnenia Akčného plánu 2016 - 2018 bude potrebné pripraviť úlohy na ďalšie obdobie. Úrad splnomocnenca ROS na plnenie tejto úlohy opäť využije participáciu všetkých zainteresovaných aktérov.

Úloha č. 19:

Vypracovať návrh Akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2019 – 2020 a predložiť ho na rokovanie vlády SR.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. marec 2019